

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

" 03 " " 09 " 2021 р.

О. Власенко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та
економіки

" 03 " " 09 " 2021 р.

Ю. Ремига

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі навчальних планів №0736/21-01, №0736з/21-02, №073п/21-03, №073пз/21-04, схвалених на засіданні Вченої ради університету (протокол №7 від 01.07.2021 р.).

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Професор кафедри менеджменту та економіки,
доктор економічних наук, професор

Ю. Зайцев

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри менеджменту та економіки, протокол № 8 від «02» 09 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки

Ю. Ремига

Гарант ОП

Ю. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціальна економіка і політика» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація) Соціальна політика є інструментом втілення принципів і норм соціального життя, виражає політико-правову відповідальність держави перед населенням. Глибоке усвідомлення соціальної і гуманітарної політики України допоможе засвоєнню майбутніми фахівцями змісту, напрямів, методики соціальної роботи, її методологічних, правових, етичних, економічних, організаційних засад, взаємозв'язків з іншими науками й активними запитами суспільної практики.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	<u>Вибіркова</u>	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>написання есе</u>		Семестр	
		5-й	5-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
		16 год.	4 год.
	Практичні		
Тижневе навантаження: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Самостійна робота		
	58 год.	84 год.	
	Вид контролю:		
	<u>залік</u>	<u>залік</u>	

Предметом вивчення навчальної дисципліни є досліджувані характеристики, властивості, закономірності формування та виникнення соціальних потреб людини на різних рівнях їх прояву і складна система способів їх забезпечення в соціально-політичному житті суспільства на певних ступенях його розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: викладення матеріалу пов'язане з циклом дисциплін спеціалізованої підготовки: «Контролінг», «Аналіз господарської діяльності», «Економічний аналіз», «Фінанси, гроші та кредит» та ін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 **Метою** викладання навчальної дисципліни «Соціальна економіка і політика» є формування системи знань про соціальні основи функціонування та розвитку економічних систем на основі теорій та концепцій, що вивчають економічні закони й параметри взаємодії людини і суспільства.

1.2 Основними **завданням** вивчення дисципліни «Соціальна економіка і політика» є формування таких знань:

- з'ясування механізму дії економічних законів і використання їх людьми у процесі господарської діяльності;
- визначення загальних рис економічної поведінки основних економічних суб'єктів та напрямів їх еволюції; їх функцій в функціонуванні й розвитку економічної системи;
- сприяння формуванню гуманістично-орієнтованого професійного світогляду;
- розуміння основних етапів розвитку соціальної політики як науки, її видів і сучасних напрямків;
- бачення соціальної політики як цілісної саморегулюючої системи;
- опанування основних категорій та понять соціальної економіки і політики;
- формування розуміння особливостей аналізу основних суспільних процесів;
- ознайомлення з методиками, нормативними документами, що визначають і регламентують заходи щодо соціальної політики.

1.3 **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 3. здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 4. здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 3. здатність визначати перспективи розвитку організації. СК 8. здатність планувати діяльність організації та управляти часом. СК 10. здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації. СК 16. здатність розуміти та уміло використовувати математичні та числові методи, які часто використовуються для доцільності прийняття управлінських рішень, в тому числі, у розрізі міжнародної економічної діяльності.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p> <p>ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.</p> <p>ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації в процесі прийняття управлінських рішень.</p> <p>ПРН 18. Ідентифікувати екологічні та економіко-правові наслідки функціонування підприємств в умовах сталого розвитку суспільства.</p>
--------------------------------------	---

Результати навчання. Після опанування дисципліни студент повинен **знати:**

- взаємозв'язок соціально-трудових проблем і української соціальної політики;
- основні положення і методи соціальних, гуманітарних, політичних і економічних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань;
- основні види соціальної політики в українській і світовій практиці;
- процедуру і техніку підготовки законодавчих актів в контексті соціальної політики;
- розмір основних соціальних гарантій;
- організацію соціального захисту економічно активного населення та незахищених верств населення;

уміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання соціальної економіки і політики для аналізу змісту та якості соціальної політики;
- застосовувати теоретичні та емпіричні методи соціологічного аналізу для дослідження, аналізу, оцінки стану та тенденцій розвитку соціальної економіки і політики;
- самостійно розробляти соціальні програми різних рівнів, формулювати шляхи вдосконалення існуючої соціальної інфраструктури;
- застосовувати методику організації конкретних соціологічних досліджень у сфері соціальної політики;
- аналізувати соціальні процеси в умовах трансформації в Україні;
- аналізувати статистичні показники соціального розвитку, орієнтуватися в основних напрямках соціальної політики в державі;
- визначати пріоритетні напрямки соціальної політики в Україні, використовуючи елементи системи захисту населення, з метою формування соціального забезпечення, дотримання свобод і законних інтересів громадян.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год. / 3 кредити ECTS.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Тема 1. Соціальна економіка: предмет і метод дослідження. Механізм координації соціальної економіки

Соціальна економіка. Характерні риси соціальної економіки. Суб'єкти соціальної економіки. Об'єкти соціальної економіки. Еволюція соціальної економіки. Предмет соціальної економіки, її категорії і закони. Методологія соціальної економіки. Функції соціальної економіки. Соціальна економіка і економічна політика. Проблеми розвитку соціальної економіки в Україні.

Механізм координації соціальної економіки. Структура механізму координації соціальної економіки. Сутність соціально-економічних взаємодій. Еволюція соціально-економічних взаємодій. Роль соціально-економічних взаємодій у відтворенні суспільства. Соціальні взаємодії та нова економіка. Економічна свобода й демократія. Дискримінація й справедливість. Економіка соціального узгодження. Суспільний вибір. Соціальне партнерство. Громадянське суспільство.

Тема 2 Соціологія економічної поведінки

Особливості соціологічного вивчення економічної поведінки. Зміст, структура, види та функції економічної поведінки. Первинна група в економічній діяльності: історико-соціологічний аналіз. Соціологічний аналіз міжгрупових взаємодій в економіці. Неправові практики в сфері економіки. Мотиви поведінки економічних суб'єктів в умовах соціальних змін. Моделі і основні механізми регулювання економічної поведінки. Інноваційна поведінка суб'єктів економічного життя суспільства.

Тема 3 Соціально-економічна структура суспільства

Основні напрямки соціально-структурного аналізу економіки. Еволюція економічних інститутів суспільства та їх вплив на соціальну стратифікацію. Економічна стратифікація: об'єктивні і суб'єктивні виміри. Соціально-економічні групи: критерії визначення. Типи соціально-економічних груп. Економічна мобільність: визначення поняття, його операціоналізація. Соціально-економічні групи з погляду їх доходів. Соціальна картина розподілу доходів в сучасному українському суспільстві. Бідність і багатство в економіко-соціологічному вимірі.

Сприйняття соціально-економічних груп в громадській свідомості. Соціологічний аналіз конкретних соціально-економічних груп в сучасному українському суспільстві. Середній клас і його економічний потенціал. Бізнесові еліти і їх соціальна відповідальність.

Тема 4 Сучасна глобалізація і соціальні проблеми України.

Соціалізація економічного розвитку

Соціальні функції економіки. Сутність і основні методи соціалізації економічного розвитку. Соціальне розшарування як вихідна риса соціалізації економіки. співвідношення категорій «соціалізація» і «капіталізація». Теорії «людського капіталу». Проблеми соціалізації в умовах трансформації українського суспільства.

Глобальні проблеми людства та їх класифікація. Становлення концепції сталого розвитку. Економічна, екологічна і соціальна складові сталого розвитку. Головні соціальні критерії сталого розвитку – розвиток людини, стабільність соціальної системи, мінімізація конфліктів. Індикатори сталого розвитку. Індекси економічного виміру (конкурентоспроможності, економічної свободи). Індекси екологічного виміру. Індекси соціального виміру (людського розвитку, якості й безпеки життя, суспільства та ін.). Україна в світових рейтингах сталого розвитку.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Тема 5 Поняття соціальної політики, її мета та завдання

Поняття "соціальна політика", її мета і завдання. Взаємостосунки соціальної політики зі спорідненими галузями. Складові частини соціальної політики. Поняття "суб'єкти соціальної політики". Об'єкти соціальної політики. Форми і засоби впливу соціальної політики. Конституційні підстави соціальної політики.

Тема 6 Розвиток соціальної політики в Україні та світі

Зародження соціальної політики. Поняття держави загального добробуту та її основні характеристики. Класифікація держав загального добробуту. Аналіз і порівняння основних тенденцій та особливостей сучасної соціальної політики європейських країн і України. Стратегічні напрями розвитку сучасної національної соціальної політики. Основні тенденції та особливості сучасної соціальної політики європейських країн і України. Характерні риси сакрально-патерналістської моделі реалізації соціальної політики.

Тема 7 Соціальний захист та соціальна безпека людини

Поняття та мета соціального захисту. Поняття соціальної безпека людини. Три складові системи соціального захисту: соціальна допомога; соціальне страхування; соціальна справедливість. Особливості структури та функціонування системи соціального захисту за різних економічних систем.

Тема 8 Соціальне страхування й соціальна допомога. Бідність та шляхи її подолання

Поняття ризику і соціального ризику. Види соціальних ризиків. Види і форми соціального страхування. Пенсійне страхування. Соціальна допомога: основні поняття, способи адресування. Види соціальних допомог та механізми реалізації соціальних програм.

Поняття бідності, критерії бідності. Поняття зубожіння. Поширення бідності в Україні за радянських часів та в теперішній час. Динаміка доходів населення. Основні причини низького рівня життя населення. Психологічне несприйняття майнової нерівності та наслідки цього. Показник прожиткового мінімуму, як межа переходу від стану бідності до стану злиденності. Показник фізіологічного мінімуму. Мінімальний споживчий кошик як основа розрахунку прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення. Визначення рівня бідності. Показники бідності. Стратегічних шляхи боротьби з бідністю.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА												
Тема 1 Соціальна економіка: предмет і метод дослідження. Механізм координації соціальної економіки	10	2	1	-	-	7	12	2	-	-	-	10
Тема 2 Соціологія економічної поведінки	10	2	1	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Тема 3 Соціально-економічна структура суспільства	10	2	2	-	-	6	11	-	-	-	-	11
Тема 4 Сучасна глобалізація і соціальні проблеми України. Соціалізація економічного розвитку	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
<i>Контрольна робота №1</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 1	44	8	8	-	-	28	45	2	-	-	-	43
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА												
Тема 5 Поняття соціальної політики, її мета та завдання	9	2	2	-	-	5	7	2	2	-	-	7
Тема 6 Розвиток соціальної політики в Україні та світі	8	2	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема 7 Соціальний захист та соціальна безпека людини	8	2	1	-	-	5	11	-	-	-	-	7
Тема 8 Соціальне страхування й соціальна допомога. Бідність та шляхи її подолання	9	2	2	-	-	5	6	-	-	-	-	6
<i>Захист індивідуального науково-дослідного завдання</i>	10	-	-	-	-	10	7	-	-	-	-	7
<i>Контрольна робота №2</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 2	46	8	8	-	-	30	45	2	2	-	-	41
Усього годин	90	16	16	-	-	58	90	4	2	-	-	84

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальна економіка: предмет і метод дослідження. Механізм координації соціальної економіки	2
2	Соціологія економічної поведінки	2

3	Соціально-економічна структура суспільства	2
4	Сучасна глобалізація і соціальні проблеми України. Соціалізація економічного розвитку	2
5	Поняття соціальної політики, її мета та завдання	2
6	Розвиток соціальної політики в Україні та світі	2
7	Соціальний захист та соціальна безпека людини	2
8	Соціальне страхування й соціальна допомога. Бідність та шляхи її подолання	2
Разом		16

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальна економіка: предмет і метод дослідження. Механізм координації соціальної економіки	1
2	Соціологія економічної поведінки	1
3	Соціально-економічна структура суспільства	2
4	Сучасна глобалізація і соціальні проблеми України. Соціалізація економічного розвитку	2
5	<i>Контрольна робота №1</i>	2
6	Поняття соціальної політики, її мета та завдання	2
7	Розвиток соціальної політики в Україні та світі	1
8	Соціальний захист та соціальна безпека людини	1
9	Соціальне страхування й соціальна допомога. Бідність та шляхи її подолання	2
10	<i>Контрольна робота №2</i>	6
Разом		16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальна економіка: предмет і метод дослідження. Механізм координації соціальної економіки	7
2	Соціологія економічної поведінки	7
3	Соціально-економічна структура суспільства	6
4	Сучасна глобалізація і соціальні проблеми України. Соціалізація економічного розвитку	8
5	Поняття соціальної політики, її мета та завдання	5
6	Розвиток соціальної політики в Україні та світі	5
7	Соціальний захист та соціальна безпека людини	5
8	Соціальне страхування й соціальна допомога. Бідність та шляхи її подолання	5
9	<i>Захист індивідуального науково-дослідного завдання</i>	10
Разом		58

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Соціальна економіка і політика» виконується у п'ятому семестрі, відповідно до методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення

теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння всього навчального матеріалу дисципліни.

Виконання ІНДЗ є важливим етапом у підготовці до виконання дипломного проекту (роботи) майбутнього фахівця – менеджера.

Індивідуальне завдання є підсумковою самостійною роботою студента, що передбачає використання отриманих знань та навиків під час лекційного та практичного курсів з дисципліни «Соціальна економіка і політика», тому виконується поступово у кілька етапів відповідно до пройденого матеріалу в межах структури курсу.

Індивідуальна робота реалізується у формі есе, написання якого розкриває глибокі та ґрунтовні знання з обраної теми чи проблемного питання тощо.

Виконання, оформлення та захист ІНДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

8. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Особливості економічного і соціологічного підходу до аналізу економічних явищ (процесів).
2. Евристичні можливості моделі “економічної людини” і моделі “соціологічної людини”.
3. Соціальна економіка М. Вебера.
4. Дослідження впливу соціальних інститутів на економічне життя суспільства (Т. Веблен).
5. Економіка і релігія (Л. Brentano, М. Вебер).
6. Гроші як соціокультурне явище (Г. Зіммель).
7. Розподіл праці з погляду соціології (Е. Дюркгейм).
8. Економіка і суспільство в теоріях структурного функціоналізму.
9. Соціальна структура і ролі в економіці капіталізму (В.Зомбарт, Й. Шумпетер).
10. Політика і економіка (Д. Кейнс).
11. Соціальна критика ринкової економіки К. Поланьї.
12. Ринок і свобода особистості у працях Ф. Хайєка.
13. Економічна стратифікація. Соціально-економічні групи: критерії визначення.
14. Форми соціально-економічних відмінностей між групами. Типи соціально-економічних груп. Традиційні і нові групи.
15. Основні домінуючі групи в соціально-економічній структурі сучасного українського суспільства.
16. Маргінальні групи в соціально-економічній структурі: причини існування, характерні риси, перспективи.
17. Особливості проблемних соціально-економічних груп. Видова різноманітність соціально-економічних груп.
18. Соціальна картина розподілу доходів в сучасному українському суспільстві.

19. Економічна культура: поняття, складові, функції, рівні реалізації. Методи вивчення економічної культури.
20. Характерні риси економічної культури країн з розвинутою капіталістичною економікою.
21. Характеристика основних господарських ідеологій.
22. Соціально-економічна свідомість як елемент економічної культури. Стереотипи соціально-економічної свідомості різних груп в сучасній Україні.
23. Свідоме і несвідоме в соціально-економічній свідомості як регулятори економічної поведінки.
24. Соціально-економічні потреби. Соціально-економічні інтереси. Організоване представництво соціально-економічних інтересів.
25. Зміст, структура та функції, види економічної поведінки.
26. Первинна група в економічній діяльності: історико-соціологічний аналіз. Соціологічний аналіз міжгрупових взаємодій в економіці.
27. Інноваційна поведінка суб'єктів економічного життя суспільства.
28. Організація економічної діяльності державою: роль уряду та інститутів.
29. Специфіка та особливості регулювання трудової поведінки в умовах становлення ринкових відносин.
30. Неправові практики в сфері економіки: діагностика, шляхи подолання.
31. Місце споживання серед цінностей суспільства, класу, групи, особистості.
32. Безробіття як соціально-економічне явище: його причини, форми та соціально-економічні наслідки.
33. Поведінка на ринку праці різних соціальних груп. Гендерні асиметрії на ринку праці. Динаміка зайнятості в сучасній Україні.
34. Соціальні умови ринку праці. Соціальні функції ринку праці. Межі регулювання ринку праці.
35. Внутрішні та зовнішні ринки праці. Основні моделі сегментованого ринку праці. Активна соціальна політика у сфері зайнятості.
36. Соціокультурні моделі підприємницької поведінки. Місце підприємця в ринковій економіці.
37. Економіка соціального узгодження.
38. Соціальне партнерство.
39. Роль держави в умовах соціалізації економіки.
40. Соціальна складова державного бюджету.
41. Соціальна безпека держави.
42. Соціальна політика: зміст, складові, ефективність.
43. Основні напрямки соціальної політики в Україні.
44. Індикатори оцінки ефективності соціальної політики в Україні.
45. Сучасний стан світової соціальної політики.
46. Сучасний стан розвитку соціальної сфери в Україні.
47. Людина як суб'єкт соціальної політики.
48. Держава як суб'єкт соціальної політики.
49. Принципи реалізації соціальної політики.
50. Регіональні аспекти соціальної політики.
51. Соціальні системи та особливості їх розвитку.

52. Проблема багатства і бідності в українському суспільстві.
53. Соціологічні методи в управлінні соціальними процесами.
54. Глобальна концепція людського розвитку: сутність і основний зміст.
55. Процеси соціальної мобільності та шляхи їх регулювання.
56. Основні засади етнонаціональної політики.
57. Соціальна підтримка сім'ї, жінок, дітей, молоді.
58. Сучасні соціально-демографічні процеси та їх регулювання.
59. Міграційні процеси в Україні та проблеми їх регулювання.
60. Сутність соціально-трудова відносин і шляхи їх реформування.
61. Держава як суб'єкт соціального партнерства.
62. Проблеми охорони праці на сучасному етапі.
63. Ринок праці в сучасній соціально-економічній системі.
64. Проблеми трудової активності та трудової мобільності населення.
65. Управління трудовими ресурсами і шляхи його реформування.
66. Проблеми оплати праці та шляхи їх вирішення.
67. Бідність як суспільний феномен і соціальна проблема.
68. Сутність соціального захисту населення.
69. Види соціального захисту населення.
70. Основні шляхи реформування системи соціального забезпечення.
71. Система соціального страхування і проблеми її реформування.
72. Економічні проблеми соціальної політики.
73. Розвиток соціальної сфери в Україні.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Соціальна економіка і політика» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконання самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання есе зорієнтованих на науково-дослідницький пошук студентів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу, письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Соціальна економіка і політика» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;
- контроль виконання ІНДЗ та інших видів робіт;
- підсумковий контроль реалізується у вигляді заліку.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.
2. Виконання завдань для самостійної роботи.
3. Виконання ІНДЗ.
4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточно контролю.
6. Проведення підсумкового заліку.

11. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **залік**, який складається очно в період призначений навчально-методичним центром або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є відповідь на два теоретичні питання курсу та практичне завдання.

12. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Соціальна економіка і політика» здійснюється в балах відповідно до табл.12.1

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 12.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Соціальна економіка і політика»

Розділ I Поточне тестування та самостійна робота											Розділ II Підсумковий контроль	Всього
Змістовий розділ 1					Змістовий розділ 2							
T1	T2	T3	T4	КР1	T5	T6	T7	T8	КР2	ІНДЗ		
-	5	5	5	10	5	-	5	5	10	15	40	100

*T1, T2, ..., T14 – теми занять

**КР1, КР2 – контрольні роботи

***ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

– усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;

– перевірки правильності розв’язання практичних задач;

– експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі заліку.

Критерії оцінювання знань під час заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на залік складає **40** балів (див. табл. 12.2).

Таблиця 12.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Соціальна економіка і політика»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання на заліку:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно» (40 балів)**, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре» (30 балів)**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:
  - при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно» (20 балів)**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;
- висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає залік, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на заліку оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 12.3).

Таблиця 12.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- робоча навчальна програма дисципліни, силабус навчальної дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час заліку.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М. Бойчик. – К.: Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с.
2. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посібник / Н. І. Єсінова. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 189 с.
3. Соціальна політика: навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В.Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.]; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020. – 318 с.
4. Економічна соціологія: хрестоматія / уклад. В. Г. Городяненко, В. В. Ніколенко. – Дніпропетровськ: ЛІРА, 2014. – 328 с.
5. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ від. ред. Г.Н.Климко. – К.: Знання-Пресс, 2016. – С.58-63, 75-87.

Допоміжна:

6. Білоус І. Ю., Романова Н. Ф. Особливості надання соціальних послуг людям похилого віку // Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал, 2015 № 1-4.
7. Дослідження оцінки потреб громадян у соціальних послугах в Україні // Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал, 2015 № 1-4.
8. Савельчук І. Б. Методологічні орієнтири сучасної соціальної роботи // Соціальна робота в Україні : теорія і практика: науково-методичний журнал, 2016 № 1-2.
9. Соціальна економіка Навч. посіб. / Кол. авт. О. О. Беляєв, М. І. Диба, В. І. Кириленко та ін. — К.: КНЕУ, 2005. – С. 6-45, 172-190.
10. Скуратівський В., Палій О. Основи соціальної політики: Навч. посібник.— К: МАУП, 2002.— 200 с.
11. Шевчук П. І. Соціальна політика та соціальна безпека людини: Навчальний посібник.— Львів: Вид-во ЛРІДУ УАДУ, 2003.— 178с.
12. Замашкіна О. Д. Комплексний підхід щодо соціальної підтримки молодих сімей // Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал, 2016 № 1-2.
13. Земба Б. А. Формування ключових компетентностей майбутнього фахівця соціальної сфери у контексті ідей болонського процесу // Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал, 2016 № 1-2.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>
3. Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України <https://www.mof.gov.ua/uk>
6. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>